

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	<i>Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.</i>
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Zlé výhlady ľudovej strany.

Zelezničné vozne sú preplnené vodcami ľudovej strany, ktorí cestujú z mesta do mesta jako nejakí pláteníci alebo drotári, chcejúc tovar svoj obesit na krk obyvateľom týchto miest. Tento ich tovar sú nateraz oni sami, lebo cieľom

ľudová strana vo Félegyháze, kde politicky zralý ľud rečníkov ľudovej strany ani len k slovu nepripustil, ani len počuť nechcel poburujúce reči grófa Ferdinanda Zichyho a spoločníkov jeho. Poslednú nedeľu vydržiavala ľudová strana tiež

Búrka na mori.

ich ciest je nič iné, než aby sa mohli dať za ablegátov voliť. Ale veru tovar tento má jakýsi zlý odbyt.

Boli sme svojho času písali, že jako pochodila ľudová strana v Segedíne, kde Mikuláš Lepšényi, tento veľiký ľudák, pri ablegátskej voľbe nedostal ani jedného-jediného hlasu a predsa Segedín má 80 tisíc katolíckych obyvateľov. Aj to sme boli sdelili cteným čitateľom jako pochodila

na viac miestach shromaždenia, výsledok bol ale všade veľmi slabý.

Najhoršie pochodila ľudová strana v železnej stolici vo Vasvári. Sem sa dostavil sám gróf Mikuláš Móric Eszterházy v sprievode niekoľko kňazov a fískálov, ktorí nemajú inej roboty, jako po ľudových shromaždeniach za peniaze reči držať. Tuto ale neboli v stave vopred vyplatené reči predniesť, lebo intelligencia mesta prekazila

rečníkov v tom, aby svoje oblažujúce reči mohli odrectovať. Shromaždilo sa vyše tisíc popredných občanov z mesta a z vidieku, všetko liberáli, a nepripustili k slovu ani grófa Eszterházyho ani opáta Molnára, ani nikoho zo sprievodu Eszterházyho. Hlavný slúžny všetko možné vykonal, aby mysle utišil, námahy jeho boli ale daromné, konečne prinútený bol shromaždenie rozpustiť.

Vo Vacove, tam sa ľud díval celkom ľahostajne na komédiu, ktorú vystrájali ľudári a keď bolo po rečach, obyvatelia mesta Vacova pripravili svojmu milovanému vyslancovi Štefanovi Majthényimu takú srdečnú ováciu, že bol prinútený sijsť medzi shromaždený ľud, a prosil ho, aby sa v pokoji rozišiel a aby sa trpelive choval oproti z vidieku sem nahnatým ľudárom. Vacovské shromaždenie sa celkom inakšie skončilo, než jako si to žiadali vodcovia ľudovej strany.

V Piešťanoch vydržiavané shromaždenie veru tiež len slabé výhlady poskytuje do budúcnosti. Už aj slovenský ľud prichádza pomaly k rozumu, začína nahliadať, že ich ľudová strana len za nosom vodí.

Ale nielen z jednotlivých ľudových shromaždení vidno, že ľudová strana úplne tratiť pôdu zpod nôh, že sa od nej aj tam odvracajú, kde ju zprvopočiatku s otvoreným náručím prijali, ale odvracia sa od nej a zatracuje účinkovanie jej aj samé kňazstvo. Veľkoveľký biskup a kardinál Laurenc Schlauch, ktorý svojho času najtušie bojoval proti cirkevno-politickým reformám, nasledovne sa vyslovil o ľudovej strane: námahy ľudovej strany *nemôžem schvaľovať* lebo *ľudová strana poburuje*. Tento pohyb bude mať iba ten jeden dobrý následok, že sa povedomie v katolíkoch zobudí, a keď poburovanie prestane, keď vedenie vezmú do rúk miernejší ľudia, utvorí sa jedna *konzervatívna* strana, ktorá nebude chcieť zaostaf, lež ktorá bude chcieť mierne napredovať. Slová svoje skončil s tým, že sa mužne osvedčil, že nemôže ani podporovať politické zásady, ktoré ľudová stránka hlása.

Ján Hévizy kňaz a vyslanec v nedelu držal v Kaniži reč pred svojimi voličmi a povedal, že on čo kňaz bol proti civilnému manželstvu, neodhlasoval ho, jaknáhle ho ale kráľ potvrdil, pokoril sa. Zazlieval pohyby agitácie ľudovej strany, zvlášte ale odsúdil tých, ktorí sa usilujú zašpiníť sviatosť náboženstva a viery špinou kortesáchných zástav.

A takýchto príkladov, v ktorých dobrý katolíci rozhodne odsudzujú ľudovú stranu a jej nesvedomité, nevlastenecké účinkovanie, mohli by sme veľa predniesť.

Čudujeme sa, že gróf Ferdinand Zichy a gróf Mikuláš Mörnc Eszterházy nevidia a nepočujú tieto veľavážne slová a ešte aj ďalej cestujú z

mesta do mesta a prinášajú tichých obyvateľov o ich duševný pokoj. Natiskajú sa všade, jako tí židovskí hausireri, ktorých keď dvermi vyhodia, oblokom príjdu nazad.

Z tohoto všetkého vysvitá iba tá potešiteľná pravda, že ľudová strana dohrala už svoju politickú úlohu, ľud opúšťa zástavy grófov, ktorí dosiaľ ani len krížom slamy nepreložili v prospech ľudu, iba teraz sa mu začínajú natiskaf za vodcov. Jako razom, bez všetkej politickej potreby povstala strana táto, tak aj chvala Pánu Bohu razom zanikne bez toho, aby niekto plakal za ňou. Jaknáhle sa ľud úplne vzpamätá, opustí grófa Eszterházyho a grófa Zichyho a títo dvaja páni posadia sa zase do svojich nádherne vystrojených kaštieľov a budú rozmýšľať o svojej politickej sláve a spokojne budú hladieť, jako liberálna strana aj naďalej riadi osudy krajiny, jako občianstvo, ktorého duševný pokoj na krátky čas podarilo sa im zrušiť, v svornosti nazíva vedno. Budú sa aj sami tešiť, keď vidia, že chrám Boží oddaný je zase svojmu povolaniu a sluhovia Boží prinavrátili sa zase k povinnosťam svojim. A vtedy nastúpi pokoj a svornosť medzi obyvateľstvom, čo je tak prepotrebné, aby vlasť naša milá prekvitala a vzmáhala sa.

Slovo k rodákam.

«Opatrnosť a svedomitosť žiada a očakáva od nás naša tisícročná vlasť: budme na tom, aby sa v nás nesklamala.»

Týmto sme zakončili minulé rozjímania naše, a že týmito slovami započínáme ďalšiu našu úvahu, dokazujeme tým to, že na výstrahu túto zvláštnu váhu kladieme, a že za potrebné, za nevyhnutné držíme, aby sme si slová tieto čím častejšie, ba každodenne opakovali.

A preto: dôverujme, ale hľadme komu?

Jeden dvorný blázon, na otázku: akých ľudí je najviac na svete? povedal panovníkovi svojmu, že medzi ľuďmi najviac lekárov sa nachodí. Na dokázanie toho podviazal si šatkou bradu a staval sa, že ho zuby bolia. Každý, kto ho stretnul — a on hľadel, aby sa pri dvore s každým sišiel — radil mu to, alebo iné. On si všetky rady popísal a každú menom radcovým poznačil a takto vystrojený stúpil pred panovníka. Tento sám zabudnúc na včerajšie tvrdenie blázna, videl len chorého pred sebou a hneď mu neklamný liek proti boleniu zubov poradil. Blázon vyňal toboľku a poznačil si radu, potom shodil šatku a riekol: «Najjasnejší pane, ty si posledný z obyvateľov paláca tvojho, s ktorým som sa dnes sišiel a vid', že všetcia bez výnimky ste lekári!»

Vlasť naša, jej ustanovizne, naše verejné pomery, darmo by sme to tajili, tiež majú nedo-

statky. Mnohé nás tlačí, mnohé nás boľí i čo jednotlivcov i čo občanov. A hľa máme radcov a lekárov na veľké tisíce, ktorí sa nám zdánlivo zdarma natískajú; ktorí nám nebo a raj sľubujú; ba keď to neosoží, ešte aj plné mešteký svoje otvoríť hotoví sú, aby nás z obsahu týchže napájaním alebo hotovými priviedli k tomu, žeby sme sa s potrebami našimi na nich sverili.

Dôverujme, ale hľadme komu? «Kto mnoho sľubuje, málo plní; múdri sľubujú, blázni sa radujú,» hovoria stručne a poučne naše starodávne a večne pravdivé porekadlá. Iba jeden politik uhorský bol toho náhľadu, že: «Lahko je vypniť, ale ťažko sľúbiť.» Veľiká väčšina štátnikov a politikov našich práve protivu toho verí a nerozvážene sľubuje hory-doly.

Preto budme opatrní! Kto pozná verejné pomery naše, kto zpytuje túžby a želania naše, keď je dosť nesvedomitý, ľahko nám nasľubuje zníženie daní, zrušenie monopolov, zvýšenie cien obilia, zväčšenie dôchodkov, slnko i dážď dľa našej potreby, a my, jestli sme nie opatrní, ľahkoverne sadneme na lep, nepomysliac, neuvážiac, že či je splnenie týchto a tým podobných sľubov vôbec možné?

Nedajme sa mámiť, aby sme prv-neskôr na našu škodu neboli sklamaní. Poradme sa s osobami, ktoré na to volíme, ktoré za to platíme, aby sa starali o nás a o všeobecné potreby naše; aby boli naši prví a spoľahliví radcovia vtedy, keď ich potrebujeme my a nielen vtedy, keď oni potrebujú nás. Lebo veľký je to rozdiel, či nám kto radu natíska, a či si ju sami prosíme.

«To musí byť dobrý človek, hovorievame, lebo deti ho radi vidia.» Tedy už nerozumné dietky majú istý cit, ktorým sebe prajných poznávajú, tým skorej to môžu mať ľudia dospeli, skúsení. Každý z nás má a pozná dakoho z rozumnejších od seba, k tomu dľa dávnej vyprobovanej skúsenosti úplne dôveruje a veriť môže. Každý z nás vo svojich nahodilých sa nehodách najde spoluobčana, ktorého v osobnej potrebe svojej o poradu požiada. Či je tedy nie prirodzené, aby sme sa i vo veciach, ktoré sa celého štátu a národa týkajú, pri ktorých o prítomnosti a budúcnosti rozhodovať povolani sme, ku takýmto, dôveru našu požívajúcim, obrátili a poučiť sa dali. Nevedieť dačo, nenie hanba, ale potrebné nechceť vedieť, to je posmech.

Pripravme, orientujme sa zavčasu, lebo vec je istá, len hodina je neistá, a siete na nás dávno vyhodené sú. Povolani i nepovolani: rečami i novínami a zdarma rozposielanými knižočkami vyhládávajú nás. Verejné schôdzky a porady sú na dennom poriadku, ale len schôdzky sú verejné; porady sú všetko iné, len nie poradami. Ved čítame zprávy o nich či v novinách ku strane patriacich

a či v protivných, ale ešte ani raz sme nepočuli a nečítali iné, iba že ten alebo onen z čista-jasna s neba spadlý, novopečený oblažiteľ a zachrániteľ vlasti všetky možné hany a špiny kydal na terajší politický smer; že mužov, so sebazaprením od rokov a bez osobnej sobeckej potreby za dobro vlasti a národa v potu tvári pracujúcich, za vlastizradcov vyhlasoval; že nám, jestli sa k nemu a jeho strane pripojíme a slepo podriadime ba i prisahou zaviazeme, všetko možné a nemožné posluboval; ale ešte nikdy a nikde sme ani nepočuli ani nečítali, žeby sa dakto toho ľudu bol opýtal: Čo ho boľí? Čo ho tlačí? Čo si žiada a potrebuje? Nuž či je to verejná porada? Rada je to, natiskaná rada, ale nie porada a takú radu za pec kladú.

Opýtajte sa nás, čo chceme my, a zaviazte sa vy v tom smere dľa veškerej sily, umu a schopnosti za nás pracovať, potom vás našou dôverou poctíme. Zaslúžte si ju, a nehľadajte ju; nederte sa za ňou, ona vás, ak ste zaslúžení a spoľahliví, sama najde.

Sedávaj panenka v kúte, ak budeš hodná nájdú fa.

My chceme právne sriadený mocný štát, bezpečnosť osoby i majetku. Želáme si rozkvet vlasti i národa, Požadujeme zákonnú slobodu a rovnoprávnosť. Toto chcete, na tomto pracujte. Rozširujte pokoj, lásku a svornosť medzi občanmi rozličného jazyka a vierovyznania, ale občanmi jedného srdca, bratstva a vlasteneckosti. Veľké sú to úlohy, práce pri nich až nazbyt; tým sa zasväťte a my hífne pripojíme sa k vám. Kým ale to neurobíte, do tedy: appage, Satanas!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Štátny sekretár Michal Zsilinszky v nebezpečí života. Na inom mieste sme opísali prijatie Zsilinszkého vo Zvolene a vo výtahu podali sme aj reč, ktorú povedal k svojim voličom. Zsilinszky odobral sa zo Zvolena do obeh svojho volebného okresu, aby zskúmal školské záležitosti. Na ceste svojej prišiel aj do Detvy vo sprievode škôldozorec, kde sa na obecnom dome rozprával s rychtárom o zoštátnení tamejšej školy. Vyjednávane ale bolo pretrhnuté tým, že sa nahuckaný ľud shromažďoval ku obecnému domu a vyhrázať sa, že jak škola bude zoštátnená, že vyženú učiteľov. Štátny sekretár napomínal k pokoji zo zástupu vyslaného rečníka, keď ale všetky pekné slová nič nepomáhaly a zástup ľudu sa čím ďalej tým vyzývavejšie choval, Zsilinszky na radu slatinského slúžneho bočným východom opustil obecný dom a sadol si do kočiaru a šiel k železničnej stanici. Jaknáhle ľud videl koč preč jachať, začal kamením hádzať po uchádzajúcom vyslancovi. Koč bol porúchaný, Zsilinszkému sa ale na šťastie nič nestalo. Kamením bol trafený aj jeden občan, ktorý krvácajú padol k zemi.

Tu je hľa ovocie nesvedomitého, trestuhodného buckania a poburovania ľudovej strany. Ten najprisnejší trest zaslúža tí nesvedomiti kolompoši, ktorí ľud zaviedli k tejto výtržnosti. Vyšetovanie je zavedené.

Generálny inšpektor evanj. cirkve barón Desider Prónay má sa vzdaf svojej hodnosti. Príčinu k tomuto zavdala tá okolnosť, že mnohí čelní evanjelici nie sú spokojní s tým, že barón Desider Prónay v snemovni magnátov pri pojednávaní návrhu a vnesení millenniuma do zákona ostro bol napadol vládu preto, že kráľ neberie účasť na spoločnom zasadnutí snemu 8-ho júna. Ďalej aj to sa nefúbilo, že Prónay na generálnom konvente vydržiavanom minulého roku vynesene usnesenie ohľadom pýtania cirkevnej podpory od štátu, neuznal za také, ktoré by ho viazalo. Nespokojnosť s jeho chovaním sa bola mu daná na vedomie, následkom čoho barón Prónay údajne rozhodol sa, že sa vzdá svojej hodnosti.

Vo vyjednávaniach ohľadom colnej a kupeckej smluvy budú rakúska a uhorská vláda v polovici júla pokračovať. Vlády rady by sa dohodnúť ohľadom všetkých otázok týkajúcich sa vyrovnania ešte behom leta, aby na jaseň mohlo byť vyrovnanie snemu predostreté a do konca roku aj vybavené.

Skolský kongress. Od 2-ho do 8-ho vydržiavali professori a učítelia celej krajiny v Budapešti kongress. Odhliadnuc od odborných čisto výchovy a vyučovania sa týkajúcich otázok, kongress zaoberal sa so stavom učiteľstva. Za potrebné uznal kongress, aby bol jak duševný tak aj hmotný stav učiteľstva pozdvižený. Dobrota školy závisí od vzdelanosti a súcosti učiteľa. Aby školy byly dobré, aby cieľu svojmu zodpovedaly, musia byť aj učítelia vzdelaní, učení. Vzdelaný a učeny učiteľ požaduje ale primeranú mzdu, aby mohol bezstarostne a oduševnene konať svoje povinnosti. Plat učiteľov musí byť, asíce čím skôr sriadený, učiteľom musí dať štát, jaknáhle to peňažitý stav dovolí, slušnejší plat, nie jaký teraz majú. Jestli ktorú námahu učiteľov, tak túto hotoví sme všemožne podporovať.

Ďalej prizvukovaná bola potreba aj toho, aby výchova dietok nebola ponechaná výlučne škole, lež aby aj rodičia vyučovali dietky svoje. Keď rodičia doma dietky svoje nemajú k učení, ba keď ich aj sami nevyučujú, učiteľ bez tejto podpory nenie v stave žiadúci výsledok docieľiť.

Na ostrove Kréte sa stav už zlepšil. Predbežne zastavené sú boje a najbližšie započne sa vyjednávanie ohľadom pokoja. Zastupitelia europejských veľmocností mnohým prispeli k tomu, že sa pomery na ostrove začínajú čistíť. Vyslanci totižto upovedomili povstalecký výbor, že len tak môže počítat na ich podporu, jak sa pustí čím skôr do vyjednávania s tureckou vládou, ktorá je hotová oprávnene žiadosti povstalcov splniť a udeliť všeobecnú amnestiu.

Michal Zsilinszky vo Zvolene.

Štátny sekretár v ministerstve kultu a vyslanec zvolenského okresu, Michal Zsilinszky v nedeľu rano prišiel do Zvolena, aby voličom svojim vzdal počet zo svojho účinkovania, vlastne aby im predniesol svoje náhľady o politickom rozpoložení krajiny a o účinkovaní jednotlivých strán.

Napriek tomu, že bolo počasie veľmi nepriaznivé, čakalo ho na stanici celé občianstvo Zvolena a srdečne ho vítalo, a vyprevadilo ho na byt v hlavnom hostinci. Občania jak z mesta, tak aj z vidieku shromazdili sa o 11-tej pred obedom v mestskej veľkej dvorane, aby vypočuli svojho milovaného vyslanca.

Michal Zsilinszky napomínal, aby sme vtedy, keď pracujeme na blahu vlasti brali vždy do ohľadu naše zvláštne pomery a nemali na zreteli cudzozemské okolnosti.

Ten, kto nebere do ohľadu dejepisný vývin, naše pomery ku susedným štátom, menovite štátoprávne postavenie naše ku Rakúsku, ten na pravú cestu nenaťrafi. Tento pomer ku Rakúsku donáša so sebou, že sa isté hospodárske otázky, ako i otázka prispevku ku spoločným výdavkom len vo spoločnom usrozušení a nie jednostranne a násilne rozlúštiť dajú. Veľkej chyby sa tedy dopúšťajú tí, ktorí v Rakúsku proti Uhorsku a v Uhorsku proti Rakúsku popudzujú. Uhorsko, ak chce žiť a prosperovať, potrebuje predovšetkým pokoja. Nesmie sa uspokojiť s tou slávou, že mohlo prvé tisícročie štátneho jestvovania sláviť, ale musí si aj to druhé tisícročie zabezpečiť, asíce tou najsilnejšou zbrojou pokoja, t. j. vedou, umením, priemyslom, svojimi zdedenými cnosťami a svojou mravnou váhou.

Na základe dejepisu varoval Zsilinszky ďalej pred rozbrojom medzi stránkami, ako pred najväčším nebezpečím pre vlasť. Parlamentárne stránky nebojújú zásadami, dôvodmi, ale náruživostou a slepou zášťou, aby si nižšie vrstvy vonkovského obyvateľstva získali, používa sa zbraň zavádzania, často bohužiaľ ale i sväté odznaky cirkve. To sú smutné zjavy, ktoré dokazujú, že oppositionálne stránky nedôverujú podmaňujúcej síle vlastných zásad, vzaly do ruky zavádzajúce a popudzujúce zbroje náruživosti. Málo dôvery zasluhuje tá stránka, ktorá meno „ľudu“ ku tomu používa, aby dôveru obecného ľudu ku vzdelanejším triedam v nenávisť premenila a naše spoločenské pomery podkopala. Rečník poukázal tu na vlastné zkušenosti; keď vlni dediny svojho volebného okresu navštívil, jednotlivci z ľudu ho so zalomenými rukami prosili, aby im len vieru nebral a ich nenútil, aby si namiesto zákonných manželiek súložnice vziať museli. Kolko klamu a nesvedomitosti bolo ku tomu treba, než tento úbohý, jednoduchý ľud takéto veci uveril!

Stránka, ktorá s takouto zbrojou bojuje a ktorej vodcovia na vonkove podpory hľadajú, opravdu nevie, akú falošnú hru prevádza. Rečník poukazuje ďalej na to, že parlamentárne stránky sú neschopné ku pozitívnemu tvoreniu. Jedine liberálna stránka môže s pokojným sebavedomím poukazať na doteraz dosiahnutý pokojný vývin. Stránka táto plní dvojakú úlohu: jednou rukou buduje ďalej na vypróbovanom základe, druhou ale bráni seba, česť a vážnosť uhorského štátu. Terajšia vláda je toho presvedčenia, že krajina musí ešte mnoho ustanovizeň utvoriť, mnohé posície upevniť, aby sa jej budúce jestvovanie ubezpečilo. Potrebujeme nežistnej a sebavedomej práce. Prozreteľnosť Božská darovala nám dobrotivého kráľa, ktorí je za jedno so svojim uhorským národom. On je nám viac ako náš otec, on je našim priateľom. Aby tým zostal, to závisí od našej múdrosti a od vernosti uhorského národa. My musíme jeho príklad nasledovať, pracovať a spolu držať, ak chceme, aby sme napredovali. Nesmieme hľadať náboženské a rečové rozdiely, a musíme hľadať svornosť v prospech spoločnej vlasti.

Reč bola na mnohých miestach búrlivým súhlasom pretrhnutá, menovite na tom mieste, keď rečník hovoril o kráľovi. Túto čiastku reči obecnstvo stojačky počúvalo.

Po dokončení zprávy poďakoval sa učiteľ Huter v mene voličov Zsilinskému a ponuknul mu pre budúce volby znovu mandát.

Zo Zvolena odišiel Zsilinszky do ostatných častí svojho okresu.

DOPISY.

Ilava, 6. júla.

Otený Pán Redaktor!

Nevieme sa jaksi nasýtiť millennárnymi slávnosťami. Tunajší maďarský spoločenský krúžok vydržoval 28-ho júna svoje prvé valné zhromaždenie, a z tohoto zhromaždenia vyvinula sa celá millennárna slávnosť.

Na slávnostnom obede predseda kruhu Jozef Kovács pripil kráľovi a kráľovskej rodine. Dr. Pattantyús vyniesol zdravicu na vyslanca Ilavy, pána Juraja Kubinyiho, ktorého pomenoval krstným otcom kruhu. Kubinyi vyniesol prípitok na Mórica Jókaiho, ktorý bol vyvolený za čestného člena a ktorý daroval kruhu 170 sväzkov zo svojich diel. V prípitku svojom rozpomenul sa aj na zakladateľov a udržovateľov kruhu. Bolo povedané ešte mnoho prípitkov vo vlasteneckom duchu.

Odpoľudnia vyšlo obecnosť do hory „Batina“ zvanej, kde bol vydržovaný millennárny majáles pri vešej hudbe a rozmarnom tanci. Keď nastúpil tmavý večer, spoločnosť prišla do mesta do Schimplovho hostinca, kde sa spoločnosť úprimne zabávala až do svitu.

Jedon zo zábravnikov.

Lisková, dňa 5. júla 1896.

Slavná Redakcia!

Teraz, keď sa ľud slovenský tak rozhovoril, posielam vám i ja tri rozhovory do „Opravdového Kreštana.“ Keďby ale niektorý z láskavých čitateľov nadhodil, že je to už prineskoro, nuž mu odpovedám, že: „lepšie neskoršie ako nikdy.“ Veď látky na písanie je toľko, ako nikdy ešte nebolo. Ja, vidíte chcem od kraja začať, a dá-li Pán Boh, aj naďalej pokračovať tak jedno za druhým, ako to nasledovať bude.

Tri rozhovory.

Stál som v Ružomberku pod mestskou bránou dňa 23. októbra 1895. roku. Bola vtedy voľba výborníkov do stolice. Počul som troch voličov takto sa shovárať:

Ružomberčan: Pán učiteľ, či ste vy s nami?

Učiteľ: Veď vidíte, že sme tu spolu.

Ružomberčan: Ale či držíte s nami, či držíte s ľudovou stranou?

Učiteľ: To už nie, ani nikdy nebudem s ľudovou stranou držať.

Farár osadský: Liskovskí evanjelici nechcú s nami držať preto, že im nechce obec školu vystaviť!

Učiteľ: Veru pán farár cigánite, veď my od obce len grunt pod školu pýtame a viac nič.

Farár osadský: A keby aspoň mali detí školo-povinnovatých toľko, koľko to zákon krajinský nakladá, t. j. 80, ale majú len 10, alebo najviac 15 detí školo-povinnovatých!

Učiteľ: Veru pán farár, teraz už druhýraz cigánite! Ja vám poviem, čo zákon hovorí asice, že v ktorej obci je tridsať školo-povinnovatých detí, tam škola môže byť otvorená. My máme školo-povinnovatých detí tohoto roku 15, aby ste vedeli! Raz navždy si zachovajte to jedno: „Keď vy zákon lebo nevíete alebo nechcete vedieť, neklamte ľudí.“

Farár osadský utekal preč a kričal na učiteľa: „Veď ja poviem všetko vášmu pánu farárovi, ako nešetne ste sa chovali oproti mne.“

Učiteľ (za ním): Veru sa ja nebojím môjho pána farára, veď je to nie mátoha, ale farár, kňaz, ktorý učí a nie hubiteľ ako vy!

Ružomberčania sa tiež rozutekali, koľko ich bolo na toľko strán, len učiteľa som videl tam stáť s jeho malou, ale vernou posádkou. My, čo sme ten rozhovor počuli, chutne sme sa zasmiali spolu i so žandármi.

Pána farára tu verejne pozdravujem i s jeho familiou. Sptujem sa ho, či už požaloval tú nešetnosť učiteľovu jeho farárovi? Ak to ešte neurobil, nech probuje, snáď dostane i od neho...
Pritomný.

Z Púchova.

Otený pán Redaktor!

Dôkazom toho, že láska vlastenecká spočíva v srdci národa je, keď oznámená bola tisícročná pamiatka jestvovania drahej vlasti našej uherskej, v mestečku našom takmer všetky domy okrášlené boly zástavami a dňa 8. júna osvetlené bolo naše mestečko tak, že aj tá najchudobnejšia chalupa osvetlená bola.

A čo mám povedať o tisícročnej ľudovej slávnosti, ktorá dňa 21. júna slávená bola. Ľud sa z celého okresu hrnul do mestečka nášho, aby účasť bral na výjave radosti nad tisícročným jestvovaním drahej vlasti našej. Ľudová slávnosť započala sa o druhej hodine popoludní pri krásnom počasí, jako keďby sa aj nebo s nami radovalo.

Vyšli sme v sprievode dvoch hudobných bandí do takzvanej hornej sihoti, kde všetko k tomu pripravené bolo. Prijúc na miesto, náš vrelomilovaný hlavný slúžny pán Stefan Rudnay, vrelou maďarskon rečou privítal všetkých ku tejto slávnosti zidených a na slávu kráľa a vlasti vyvolal. Načo vystúpil slovenský rečník Ferdinand Veszely, ktorý vysvetlil čo je vlasť, kto ju zaujal a založil, vlasti našej boje a neresti, ktoré snášať musela a napriek ktorým preda tisíc rokov jestvuje a kvitne. Príčiny prečo jestvuje a kvitne, napomínajú vlastencov ku milovaniu vlasti, ku jednomyselnosti a silnému spolu držaniu, podotknúce, že vtedy nenie moci a vlády, ktorá by stroskotala vlasť a národ. Konečne vyzval všetkých prítomných aby z hlbín srdca zvolali: aby Pán Boh živil najjasnejšieho kráľa nášho Františka Jozefa, aby živil anjela strážcu vlasti našej kráľovnú Alžbetu, aby zehnal vlasť, aby dobrobyt, blahobyť, vzdelanosť, priemysel a hospodárstvo zrástalo v budúcom tisícročí, aby sme s radosťou vždy zvolať mohli: „Okrem Uhorska nenie život, a jeli život, nenie taký.“

Nasledovalo uhostenie blízko 300 chudobných z okresu. O 4-tej hodine započaly sa rozličné hry, jako: behanie vo vreci, lazenia na sťažeh, bitie hrncov, dostihy psov a ešte iné žartovné hry s udelením odmien. Celé odpoľudnie strielanie guli, tanečná zábava pri dvoch hudbách, rozdávanie tisíc kusov millennárných medajlí. Večer ohňostroj, ktorý skrze veľacteného pána púchovského notára zhotovený, skvele vypadol.

Návrat s faklovým pochodom do mesta. Čo ale našu slávnosť okrášľovalo bolo, že prítomnosťou svojou nás poctil vrelomilovaný vyslanec náš, pán Juraj Kubinyi, ktorý svojím rozmarom a dobrou vôľou dodával ľudu veselosti. Poctili našu slávnosť aj páni z Trenčína i z iných krajov.

Nebolo ale na tom dost, mestečko naše sriadilo aj tanečný ples, ktorý dňa 29. júna vydržovaný bol. I tento ples výborne vypadol. Lebo zábava, ktorá srdce každého radosťou naplňovala, trvala až do rána. I tento tanečný ples poctil zase svojou prítomnosťou milovaný náš vy-

slanec, dajúc týmto na javo, že s ľudom cíti, s ľudom radosti a žalosti snáša.

S týmto dôkladne dokázal okres púchovský, že miluje vlasť a kráľa a vrchnostiam poddaný je, zákony vlasti plní a napozatým tiež taký ostane. *Púchorčan.*

K našim gazdovským pomerom.

I.

(*) Najväčšia časť slovenského ľudu zaoberá sa roľníctvom. Usilovne a vytrvale obrába svoje role, často ešte aj za svitu mesiaca vidno sedliaka na rolách alebo na lúkach. A predsa väčšia časť našich gazdov sa ustavične ponosuje, ba veľmi mnohí pri všetkej ich usilovnosti biedu trpia. Príčinu tohoto každý v inom vidí, každý inde hľadá. Ľudová strana hádam ešte aj to bude tvrdiť, že nám azda pre civilne manželstvo roličky malý chosť nesú. No pravé príčiny našich terajších gazdovských pomerov málo kto chce odhaliť, bojí sa, že hneď priazeň ľudu stratí keď mu povie, že veru terajší stav našich gazdov je následok ich vlastných chýb.

Ešte pred pár rokmi orali naši gazdovia takmer bez výmenky dreveným pluhom. Nájdu sa ešte aj teraz dedinky, kde drevené pluhy ešte neodhodili, trebárs každý gazda vie zo svojej vlastnej zkušnosti, že užívaním železných pluhov stane sa pôda úrodnejšou a výnosnejšou. Gazda, ktorý svoje role dobre orie, dobre obrába, tou istou prácou päť, aj desaťnásobný úžitok dostane. Nuž a to je veru nenie všetko jedno či dá klas 4 zrnká alebo 10 zrníek, či je slama na pol metra alebo na meter, či je zbožie ťažké alebo ľahké. Veď toto všetko určí cenu zbožia, od tohoto závisí úžitok, ktorý roľník prináša.

Krem dobrého orania potrebné je dobré hnojenie rolí, zvláštne u nás, na našich vrškovatých zemách, kde úrodná zem či humus prudký dážď často zmyje. K hnojeniu potrebná je chova dobytka. Naši gazdovia ani v tomto smere vždy dobre nerobia. Na mnohých miestach hneď po mlatbe popredajú slamu, a potom nemajú celú zimu čo pod lichvu podstielat. Na chovu dobytka tiež nedbajú tak jako by mali. Málo ktorý gazda sa snaží viac kusov dobytka prichovať. Ponevác je ale pasienku nadostač a v rodine sa najde vždy taký člen, ktorého celé leto ináč, jako pasiením dobytka zapodievať nemožno, gazda miesto toho, žeby svoju vlastnú lichvu opatroval, bere na chov lichvu od druhého a potom sa s čistým chosnom delí, ale aj polovicu škody na seba prevezme. Nuž takéto gazdovstvo tiež nemožno múdrym menovať.

A jako vyzerá u nás pole? V mnohých obciach tá zlá obyčaj panuje, že keď sa rodina delí s majetkom, podelia každú jednú roľu na toľko kúskov, koľko má byť dielov, a každý dostane z nich jeden. V niektorých chatároch toto delenie tak role roztrhalo, že tie poorané alebo posiate, krok najviac dva kroky široké pásiky už ani jako role nevyzerajú. Roľník mnoho času ztratí, keď z jedného konca chatára na druhý koniec aj tri ráz cez deň musí utekať, zvláštne ale toto delenie na drobno

zlé je z toho ohľadu, že roľník na jeho úzkom pásiku role okrem zbožia takmer nič siaľ nemôže.

V terajší čas sa každý gazda musí snažiť, aby jeho roľa čím väčší chosť niesla. Preto múdry gazda pozoruje podnebné pomery svojho kraja, vyprobuje čo by sa najlepšie tam darilo, z čoho by značnejší chosť mať mohol. Náš gazda ináč rozmýšľa, alebo ani nerozmýšľa, len tak robí ďalej, jako robil jeho dedo a pradedo; on sadí a seje zo všetkého trošku, aby mal v dome, čo cez rok potrebuje, na trh sotva má čo niesť, a jak aj jakúsi trošku nesie, nuž dá to len tak odpoly za darmo.

A v zime? Koľko ľudí sa len tak motá okolo domu, nenajde si zamesknanie. Ten starý dobrý zvyk už zanikol, že si náš ľud napriadol, naplietol, natkal toľko, čo bolo pre celú rodinu na odev treba. Teraz už väčším dielom kupuje moravské súkno na halenu a na papuče, a fabrický tovar na biele rúcho. Z tohoto ušitý odev je síce trošku fajnejší, ale ani desiatu čiastku tak netrvá, jako trval odev, ktorý si dedkovia od prvej nitky ešte sami robili. Koľko ráz škoda je tej robotnej sily, tej šikovnosti, ktorú náš ľud má a ktorú nepoužije k svojmu vlastnému prospechu tak, jako by mohol a mal.

Všetko toto zapríčiňuje, že sa životné pomery nášho ľudu vždy horšia. Jak chceme, aby sa tieto pomery zlepšily, musíme sa najprv sami seba poznať, musíme vedieť čo sme v stave vykonať, čo môžeme docieľiť, v čom sme doteraz chybili, kde máme čo napraviť. Staré slovenské porekadlo je, že: «Pomáhaj si človeče, aj Pán Boh ti pomôže.» A toto zlaté porekadlo sa už často uskutočnilo. Násilenstvom, jaké ľudová strana hlása, špintaním a rozčulením, znepokojením mysle sa nedá nič previesť. Už doteraz sme sa mohli dosť presvedčiť, že či tie ľudové noviny Kresťan, viac alebo menej křiku robia, či kolom alebo kopálom píšú, to nám ani litery nespomôže. Možno, že miesto dvoch-troch svetských ablegátov dvaja alebo traja kňazia budú do snemu vyvolení, ale ani títo nebudú v stave beh sveta zastaviť, ani títo nám nebudú pečených holubov posielat. Toto bude všetko, čo takzvaná ľudová strana pri najbližších voľbách zvíťazí, a prečo už od roka spokojnosť ľudu nášho podkopáva, jeho myseľ búri, a falošnými zásadami ho svádza. A potom ešte sú jej vodcovia tak smelí, že sa za priateľov ľudu vydávajú. Nuž na oko sú oni našimi priateľmi, — ale len na oko, ináč nám viac zlého narobia, jako by hádam sami chceli.

Krajinské jarmoky.

Značnou čiastkou spoločenstva jako vzhľadom na počet tak i pre veľavýznamnosť jej národohospodárskej práce je trieda malých priemyselníkov. Táto trieda, ktorej v práci o udržanie štátu dostala sa veľká úloha, jako majetne, tak i v svojej mravnej sile a vážnosti so dňa na deň slabne, hynie. Toto hynutie malopriemyselníkov vyzvalo pozornosť štátníkov, vodcov spoločenstva a tlače zároveň, takže zamedzenie úpadku malopriemyselníckej triedy stalo sa tak vážnou otázkou, že na jej spravodlivom rozlúštení pracovať je svätou povinnosťou každého k tomu povolaného človeka.

Jestli chceme chorobu vyliečiť základne, musíme pátrať po príčinách, ktoré ju zapríčinily. Čo zapríčiňuje úpadok malopriemyselníkov, nechceme nateraz podrobne rozberať, ale vyzývame pozornosť len na riadok, ktorý sme nad článok napísali, to jest na krajinské jarmoky.

Bez jarmokov, na ktorých jako gazda tak i malopriemyselník predáva svoje články a obecnstvu poskytuje sa príležitosť pokúpiť si potrebnosti, by sa tak rečeno nedalo ani zaobísť. Lenže v dneskajších časoch pre ich veľký počet v mnohých ohľadoch sú viac na škodu než na ošoh, preto reformovanie jarmokov stalo sa dnes už veľkou potrebou, lebo dnes už veci stoja tak, že sa počet jarmokov zčiasťky pre dosiahnutie osobných záujmov alebo z iných príčin natoľko rozmnožil, že teraz už niet trochu väčšej dediny, v ktorej by sa nevydržovali 2—3 jarmoky do roka, kdežto v mestečkách, veľkých obciach, v sídlach okresov vydržia sa 4—5 jarmokov. Následkom tohoto sa potom stane, že v tom istom čase i na dvoch troch miestach vydržia sa jarmok alebo že na hneďky nasledujúce dni pripadnú aj trištyri jarmoky. Či takýto veľký počet jarmokov prináša ošoh? Či sú cieľuprimerané? Nielen že neosožia, ale rovnvo v prvom rade uvádzajú do úpadku malého priemyselníka.

Ten úbohý remeselník tľe sa z jarmoku na jarmok, nevynechá ani jeden, lebo ho povzbudzuje nádeja: jestli predsa podarí sa mu dačo predať z jeho výrobkov. Pravda prečasto sklame sa vo svojej nádeji. Darvo zmárnil drahý čas, prestál dážde a plušte, darvo trovil za furmanku a na seba, s prázdnyim vreckom sa navráti domov, jestli len nevypredá svoj tovar odpoly za darvo. Takto sa mu povedie do týždňa často aj 2—3 razy, pokým sa zadlží a dlžoba mu sožerie domec a kus poľa, ktorý snáď zdedil po svojom otcovi, alebo ktorý si nadobudnul za lepších časov.

Konečne stojí tam, na kraji úplného úpadku a čo si počne vtedy? Ohliada sa po nejakom istom — keď i biednom — chlebe, stane si za sluhu k úradom, železniciam, školám atď. a jestli sa mu nepodarí najst si ani takéto miesto, stane sa z neho nádenník.

Ale veľký počet jarmokov je nebezpečný nielen pre malopriemyselníkov. Nebezpečný je ten počet aj pre mnohých gazdov ačpráve nie v takej miere. Kto zná našich slovenských gazdov, tomu to netreba obšírnejšie dokazovať. V stave je na trhu jednať sa i pol dňa, aby odjednal rozdiel 10—20 krov, ktorý sa pri cene páru čiziem alebo kuse súkna medzi ním a remeselníkom vyskytol. Hja, remeselník nepopustí, lebo snáď práve ten šesták by mal čistého ošohu na svojej práci. Konečne gazda odíde, lebo mu príjde na um: však zajtra bude jarmok v susednej dedine, kúpim si to tam. Pravda to mu už neprije na um, koľko drahého času tým ztrávi a že by si za ten čas ten malý rozdiel mnohonásobne mohol opatrit. A pritom koľkoráz sa stane, že behaním z jarmoku na jarmok potrovi peniaze na hrdlo a potom ani groša ani súkna.

Vydržovanie jarmokov treba teda reformovať, ich počet treba znížiť. Veľmi dostatočné by bolo vydržovanie 3—4 jarmokov v sídlach okresov a prípadne v takých obciach, kde je obchod a premávka väčšia. Zmenšenie počtu jarmokov malo by za následok ich oživenie a hojné navštevovanie, ktoré teraz pri veľkom počte jarmokov nemožno spomínať.

Časopisy už viackrát písaly o reforme jarmokov ale dosavád bez výsledku. Aby sme mohli niečo docieľiť, treba by bolo samým priemyselníkom začať pohyb. Bársktorý priemyselný sbor by mohol nadhodit túto otázku, zahrnúť ju do memoranduma a predostret prí-

slušnej priemyselnej a obchodnickej komore s tou prosbou, aby sa komora snažila docieľiť napomáhanie v tomto smere aj ostatných komôr a potom nech razom s všetky dôrazne žiadajú vládu, aby záležitosť jarmokov usporiadala a reformovala tento prameň úpadku malých priemyselníkov.

„B. E.“

CHÝRNIK.

Vymenovanie arciknieža Ottu. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval arciknieža Ottu, plukovníka husárskeho, za veliteľa viedeňskej 10. divízie jazdeckej.

Put na deň sv. Štefana. Z primasovho dvoru pričádza chýr, že na deň sv. Štefana chcú usporiadať veľký put do Budapešte, na ktorý by prišli pútnici so všetkých strán krajiny. So shromaždenými pútníkmi vo veľkej processii nesená by bola sv. pravica dlhšou cestou do chrámu. S processiou by šiel knieža primas, biskupi a kňazstvo v skvelých ornátoch, vláda vojsko a zastupiteľstvo hlavného mesta. Put usporiadajúci výbor robí všetko možné v záujme processie, ktorá by sa mimo nábožnosti rovnala čo sa týka skvelosti aj holdujúcemu pochodu 8. júna. Vláda poskytne vidieckym pútnikom železničné výhody a hlavné mesto sa postará o ubytovanie pútníkov, ktorých pravdepodobne asi 50 tisíc príjde na deň sv. Štefana do Budapešte.

Zemanstvo vojenským dôstojníkom. Z Viedne píšú: Dľa starých nariadení vojenských štatút toho aktívneho vojaka, ktorý slúžil 30 rokov počas vojny i pokoja, kráľ povýšil do zemanského stavu. Tento starý poriadok doplnia teraz novým, dľa ktorého od týchto čias každý dôstojník, ktorý slúžil štyridsať rokov v armáde, obdrží zemanstvo.

Operácia po 30 rokoch. V jednej berlínskej nemocnici dňa 3. júla, práve v 30. výročný deň bitky pri Königgrätzi jednomu mestskému úradníkovi odstránili kus granátu, ktorý úradníkovi v bitke pri Kráľovom Hradci vnikol do stehna a ktorý doposavád považovali za guľku. Len v poslednom čase trpel úradník boľast.

Veľký požiar. V šarišskej obci Ružin zúril po tieto dni strašný požiar; zhorelo 36 domov s pobočnými staviskami. Úbohí slovenskí obyvatelia padli do veľkej biedy. Jedna žena v požehnanom stave zhorela na uhel a jeden človek bol ťaško ranený.

Trest pre jednu modlitbu. Boli sme svojho času spomenuli, že kaplán Ondrej Jenő v Lipt. Sv. Mikuláši z príležitosti millenniumových slávností v chráme začal odriekať takú „modlitbu“, že prítomní poslucháči nasutku opustili kostol. Vec bola oznámená biskupovi Szmrecsányimu, ktorý presvedčiac sa o obsahu „modlitby“ kaplánovej, presadil pána kaplána z Lipt. Sv. Mikuláša do — Činkován. No už vari len ani „Kreštan“ nenapíše, že je presadenie z Lipt. Sv. Mikuláša do Činkován vyznačením kaplána, ktorý si zakortešoval v chráme za ľudovú stranu.

Mnoho čerešní sa urodilo v šopronskej stolici, takže tieto napriek obrovskému vývozu v cene padly až na 5—7 krajciarov za kilo, kdežto minulé roky bola cena 20—25 krajciarov. I na Dolniakoch je mnoho čerešní, avšak nie toľko, žeby boly v cene tak ztratily. Z okolia Kečkemétu a Veľkého Kőröšu vyviezli doteraz 650 vagonov čerešní.

Trh v Piešťanoch. Nitrianskym hospodár. spolkom sriadit sa majúci III. trh na jačmeň bude sa tohoto roku v Piešťanoch odbyvať. Piešťany majú od Budapešte, Viedne a Prešporuku dobré železničné spojenie a ponaťah i poriadne ubytovanie a opatrenie je zabezpečené, môže sa očakávať hojná návšteva. Za prečnaný jačmeň sa provisia vyberať nebude, predavači povinní sú ale za každú mustru 1 zl. složiť.

Veštica millionárkou. Z Berlína oznamujú, že tam po tieto dni zomrela jedna povestná žena. Menovali ju Sterlingovou a veštením si zarábala svoj chlieb. Vešticu rady navštevovaly popredné Berlínčanky. Že jako dobre jej išlo toto „remeslo“ dokazuje to, že sa jej pozostalost páči na jeden million zlatých.

Filoxera na káve. Brazílskym pestovateľom kávy hrozí tiež rebezpečie istého druhu filoxery zničením všetkých ich kávových sádov, jako u nás vinohradom. Malí cudzopasníci vryjú sa do korieňka kávy a spustožia ho, zničia tak celé sady bez toho, žeby pustošenie toto niečim zastaviť mohli. Kávová filoxera vystúpila najprv na Ceylone roku 1869. Na miliony a miliony počítuje sa už škoda filoxerou zapríčinené zneúrodnenie kávy. Milovníčky kávy budú dost dlho musieť trpeť na bolenie hlavy, jak aj túto tak falšovať budú, jako ešte i teraz víno.

Amerika proti privandrovaniu. Proti pristahovalcom americké časopisectvo anglické a snem zaujíma sa o obťaženie prisťahovania cudzincov. Príčinu treba hľadať v tom, že v Amerike zastavili prácu a tak cudzinci nemajúť zárobku, naplňujú žaláre, dobročinné ústavy a domy pre chudobu. Pred republiký kongress zadané budú dva návrhy proti pristahovalcom. V jednom sa žiada to, aby len takí mali pristup do Ameriky, ktorí vedia čítať a písať, druhý návrh žiada odporúčanie od konsula v každom prípade pre vystahovalcov. Je pravdepodobné, že z oboch návrhov bude zákon. Doteraz žiadalo sa len to, aby patričný doniesol sebou aspoň 100 zlatých hotových peňazí.

O pôvode našo obilia. Pšenica je bezpochyby najstarším druhom obilia, ktoré ľudské ruky pestujú a vzala svoj pôvod z východnej Asie. V najstarších písmach ky-tajských udáva sa, že Činong, panovník ríše čínskej asi roku 2822 pred narodením Krista Pána, teda asi pred 4718 rokmi uviedol do svojej krajiny pšenicu, ktorá sa odtiaľ pomaly rozšírila na západ. — Raž, čili žito je tiež pôvodu asijského a prišla do Európy v dobe veľkého stahovania národov. Najvzdelanejšie národy starého veku, Egyptéania, Gréci a Rimania neznali tohoto obilia. — Jačmeň, čili jarec je pôvodu staršieho. Už starý rímsky

spisovateľ Plinius, ktorý žil v prvom stolytí po Kristu, nazýva ho najstarším druhom obilia. Kone kfmili v starom veku výhradne jačmeňom. — Ovos dľa spomenutého spisovateľa Pliniusia priniesli sebou Germani, z ktorého si piekli vraj chlieb. Ani tento druh obilia neznaly staré národy europejské, ba aj za našich časov v Grécku len málo vídaf ovos. Najnovším druhom obilia v Európe je kukurica, ktorá pred objavením Ameriky roku 1492 neznámou bola vo všetkých ostatných čiastkach sveta.

Nebezpečné je zaspáť s horiacou cigarou. Smutným dôkazom toho je prípad, ktorý sa udal s Ferdinandom Köplerom, robotníkom v Budapešti. Tento nešťastný clovek vyšiel si v nedeľu popoludní oddýchnuť do mestského lesíka a tam v tóni jedného stromu zaspal s horiacou cigarou v ústach. Cigara mu z úst vypadla a háby od nej chytily sa plameňom. Nešťastník utrpel také popáleniny, že bol bez povedomia, keď ho viezli do špitála.

Štvrťmillionná pozostalost'. V minulom roku bol zomrel obyvateľ v Lipt.-Sv.-Mikuláši Filip Herz, zanechajúc po sebe štvrťmillionový majetok a poručil ho tamojšej židovskej cirkvi. Jeho vdova a pokrevní, ktorých z testamentu vytvoril, robia si nároky na pozostalost', a chcely sa po priateľsky pokonať, ale tak, že každý chcel dostať celú pozostalost' alebo aspoň väčšiu čiastku. Ponaťah sa priateľské pokonanie nevydarilo, okresný súd ich odkázal na pravotu.

KU OBRÁZKU.

Búrka na mori.

„Kto sa nevie modliť, nech ide na more,“ hovori naše porekadlo, a veru nie bez príčiny. I Ježiš Kristus zkušal na mori vieru svojich učedníkov, keď títo strachom preľaknutí prosili ho, aby ich zachránil. Čo sú platné ochranné prostriedky proti rozbúrenému moru, ktoré metá bárs jakú obrovskú loď ako škrupinku orechovú. Naš obrázok predstavuje, jako morskí rybári s napnutím všetkých svojich síl svoj člnok cheú dostať ku brehu pred zbúreným morom.

K OBVESELENIU.

Ľudia tiež.

Mladý lekár prišiel do jedného mesta, aby sa tam usadil a šiel svoje osadenie oznámiť mestskému úradu. Úradník mu riekol, že je v meste už mnoho lekárov, načo lekár odpovedal: «Áno, ale my lekári chceme všetcia žiť!»

«Ale ostatní ľudia tiež!» s úsmevom poznamenal úradník.

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 9. júla.

Obilie	Jakost dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenne papiere		Peniaze	Tovar	Cenne papiere		Peniaze	Tovar
		od	do	Peniaze	Tovar						
Pšenica banátska	77-81	6.45	6.65	Štátny dlh.							
pešťianska	77-81	6.50	6.60	Uhorská zlatá renta 4%	122.50	123.00		Prvá uhor. poisť. spol.	3845.—	3860.—	
stolnobebradská	77-81	6.60	6.70	Uhorská koronová renta 4%	99.00	99.25		Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	7800.—	7825.—	
Raž (lito)	70-72	6.00	6.10	Uhorské regálové úpisly 4 1/2%	100.00	101.00		Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	570.00	582.—	
Jačmeň na krm.	60-62	4.40	4.60	Uhorská tiskko-segedínska po- žička 4%	156.50	158.50		Záložné listy.			
na pátku	62-64	—	—	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	137.25	138.25		Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.50	102.00	
na várku	64-66	—	—	vyvážkové úpisly 4%	123.25	124.25		Uhorského úver. záložného ús- tavu 4 1/2%	100.50	101.00	
Ovos	39-41	6.00	6.70	Spoločná požička v beľ. penia- zomoh 4 1/2%	103.25	104.—		Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	100.—	100.50	
Kukurica	73	4.00	4.15	Žreby.				Peniaze.			
Prosó	—	5.40	5.75	Spolku „Jo sziv“	2.90	3.00		Cisársky dukát	5.67	5.72	
Repica	—	8.00	8.50	Uhorského „Červeného kríža“	8.00	8.40		Dvadsat-frankovník	9.51	9.52	
Dateľinove semá, luc.	—	28.—	31.—	Rakúskeho	18.25	18.50		Nemecká ríšska marka	58.80	59.—	
červene	—	29.—	35.—	Bazilika	6.00	6.20		Striebro	—	—	
Svináka masť pešťianska	—	—	—								
vidiecka	—	—	—								

Kuľtúračreň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.